

שיוביץ קלרה וקלמן

קלרה וקלמן נפטרו ולא השאירו אחריהם צאצאים.

קלמן נפטר בשנת 2006 וקלרה בשנת 2021.

את התמונות הבודדות, וכן מספר פרטים, קיבלנו ממר דודי הראל (תושב רמת השרון) שהכיר את קלרה בשנותיה האחרונות כאשר כבר חלתה באלצהיימר.

מעט המידע על חייהם במדינת ישראל התקבל מהאחיינית של קלמן שייביץ. לדבריה, לא הוא, לא קלרה אשתו וגם לא אמה – אחותו של קלמן, לא הסכימו לדבר על הקורות אותם בתקופת השואה. דף משפחה זה הוא מצבה לזכרם.

קלרה ילידת 1929 וקלמן יליד 1927, נולדו בהונגריה.

לא ידוע לנו קורותיהם בעת השואה, אולם לפי ארץ מגוריהם סביר להניח שנשלחו למחנה אושוויץ או מחנות עבודה אחרים, באמצע שנת 1944, עם כל יהודי הונגריה.

בדצמבר שנת 1945 הם נמצאים בקיבוץ תנועת "דרור" על-שם חנה סנש אשר היה במחנה העקורים האלצהוזן / הולצהוזן שנמצא ליד העיר לנדסברג במדינת בווריה בגרמניה. בפרטים שקיבלנו מדורות איינהורן, בנם של טובה ואנשל איינהורן, מדריכים בתנועת "דרור", התברר כי המחנה היה ממוקם במנזר ושימש בעבר כבית מחסה לילדים גרמנים נכים. את הבית מסר לתנועה המימשל הצבאי האמריקאי.

השם המלא של הקבוצה: "קיבוץ דרור החלוץ הצעיר על שם חנה סנש". הם שהו במקום עד ראשית 1947.

המנזר בהולצהאוזן אשר שימש מחנה העקורים: (ארכיון לוחמי הגטאות, פריט 59904)

חברי תנועת "דרור" במחנה הולצהאוזן (ארכיון לוחמי הגטאות, פריט 02520)

כמה מחברי קבוצת "חנה סנש" (ארכיון לוחמי הגטאות, פריט 16757). האם קלרה וקלמן ביניהם ?

בעזבונה של קלרה נמצאה תמונת המחזור מהמחנה אולם ללא שמות המצולמים.

דורון איינהורן, בנם של המדריכים טובה ואנשל איינהורן, זיהה בתמונה את הוריו הנמצאים בשורה העליונה במרכז בדיוק מתחת לסמל התנועה. אנשל בסודור שחור וטובה משמאלו.

חברי "דרור" במחנה הולצהאוזן בטקס זיכרון לנופלי תל-חי 1947-3-3
(ארכיון לוחמי הגטאות, פריט 02476)

הקטע הבא לקוח מדף עדות ב"יד ושם" (במסגרת פרויקט "לדורות") שמסר נתן אדלר, יליד 1930. נתן עלה באוניית המעפילים "המעפיל האלמוני" וגורש לקפריסין. אולם פרטים רבים בסיפורו, כמו קבוצת הגיל ומקום מחנה העקורים, שם הקבוצה ושם המדריך (אנשל אינהורן שהיה מעפיל "אקסודוס") יכולים להתאים לסיפורם של בני הזוג שיוביץ.

=====

"סוף חודש יוני 1945 כשאני בן חמש עשרה ושלושה חודשים אני עומד בתחנת רכבת בכפר סלדובוש מנותק ומבולבל מכל מה שמסובב אותי, ילדים אוקראינים בני גילי מיידים בי אבנים וצועקים לי ז'יד לך לפלסטינה, העפתי מבט לאחור והבנתי שאין לי מה לחפש פה יותר, עליתי על רכבת הנוסעת מערבה, וזאת הייתה בין הרכבות האחרונות שאנשים יכלו לצאת מהגוש המזרחי בלי אישורים ממשלתיים ופני היו מועדות להגיע לבודפשט, ועלי לציין שבאותה תקופה לא היה לי עדיין גרוש בכיס, וכל מה שיכולתי להשיג זה רק על ידי הצגת תעודת השחרור ממחנה הריכוז, כשהגעתי לבודפשט התאכסנתי בבית ספר שהועמד לרשות הג'וינט על מנת שיוכל לשכן ולהאכיל שם פליטים יהודיים שנותרו לאחר המלחמה בלי משפחה בלי בית ובלי אמצעים, זה היה כמעט בית הבראה היה מקום לישון, והאוכל סביר ומחכים לבאות, וביום אחד מופיעים שני ילדים בני גילי ומספרים לי על קבוצת ילדים שכולם ניצולי שואה כמוני, שמתארגנים בכדי לעלות לארץ (כך קראו לארץ ישראל) ושאלו אותי אם יש לי עניין לבוא לפגישה איתם ואם ארצה להצטרף לקבוצה, הוסבר לי גם מה זה ציונות, לפני זה ידעתי על ירושלים והמקומות הקדושים בעיקר מספרי התפילה והתנ"ך שלמדתי בחדר ובישיבה, אבל כאן שמעתי לראשונה על ציונות פעילה ועל בניין הארץ במהרה בימינו, והשאיפה להקים מדינה יהודית בארץ, הבנים והבנות בקבוצה נראו לי ידידותיים וחברותיים והיות שלא הייתה לי מטרה או תעסוקה אחרת הצטרפתי לקבוצה, ונדע לי שם הקבוצה והוא "קבוצת חנה סנש" על שם הצנחנית הישראלית חנה סנש שנפלה בשבי של ההונגרים בסוף מלחמת העולם השנייה והוצאה להורג בעינויים על ידי ההונגרים, והמטרה של הקבוצה הייתה להגיע לארץ ולהקים שם קיבוץ של חלוצים ולכבוש את השממה, כך הסביר לנו המדריך והמייסד של הקבוצה שמו היה אנשל אינהורן, ולו היה רקע של ציונות וחלוציות עוד לפני המלחמה, והוא היה נחוש בשליחותו ובדעתו להעלות את הקבוצה לארץ ישראל ולייסד קיבוץ חדש וליישב את הארץ, ובכדי להגיע למטרה הזאת מוכנים, חולקו החברים בחבורה לבתי מלאכה בבודפשט שם יוכלו ללמוד מקצוע ולהשתלם במקצועות שכבר היה לנו מושג מה לגביהם כמו מסגרות נגרות וכו', ובנוסף קיבלנו הרצאות על ציונות וסוציאליזם מושגים שאותם שמעתי בפעם ראשונה ובצורך להגיף את שני הדגלים, דגל כחול לבן לכבוד מדינת ישראל העומדת לקום, ודגל אדום לכבוד מעמד הפועלים שאליו אנו אמורים להשתייך, ההרצאות נפלו על אוזן קשובה היות שרובינו היינו אחרי טראומה קשה לאחר המלחמה, לאחר שהמשפחות שלנו הושמדו, ובגיל שלנו (רובינו היינו בני חמש עשרה או שש עשרה) והיה נעים לשמוע על תוכניות לעתיד, שלנו אמור להיות חלק בביצוען, זה נתן לנו איזה מטרה בחיים. בנוסף התחלנו ללמוד עברית לאותה מטרה, וכך עברו הימים עד סוף שנת 1945. ואז התחיל המסע שלנו לכיוון הארץ, היות שהגבולות היו כבר סגורים הברחנו בלילה חשוך אחד בחודש דצמבר את הגבול בין הונגריה וצ'כוסלובקיה במגמה להמשיך משם הלאה לכיוון הארץ. לאחר שהייה של כמה שבועות בצ'כוסלובקיה המשכנו הלאה לכיוון גרמניה המערבית, שהייתה אזור כיבוש אמריקאי (גרמניה חולקה לאחר המלחמה בין ארבע המעצמות ארה"ב רוסיה אנגליה וצרפת) המעבר בגבול היה קשה, היות שאז התחילו כבר הניצנים הראשונים של המלחמה הקרה, צ'כיה סופחה לגוש המזרחי הקומוניסטי. ואילו פנינו היו מועדות לחלק הגרמני ששויד לגוש המערבי, בתקווה שמשם יהיה קל יותר להמשיך לכיוון הארץ. ולכן בלילה קר אחד בהתחלת שנת 1946 אנו חוצים את הגבול בשלג עמוק לכיוון גרמניה המערבית, הלילה כנראה היה קר מאוד והשלג עמוק, לכן כמה מאתנו הצטננו בצורה כזאת או אחרת, ואילו אני שכנראה גופי היה חלש ועדיין לא הספיק להתאושש מהחולשה שהייתה לי לאחר השחרור ממחנה הריכוז, הצטנתי בצורה חריפה, וכך אני מוצא את עצמי מאושפ בבית חולים לחולי ריאות בשם גאויטינג, מאובחן כחולה בדלקת ריאות חריפה עם מים בריאות. נתקעתי בבית החולים הזה ולאחר מכן בבית הבראה בשם באדווריסהויפן על יד בוכלאו בערך חצי שנה, ובאותו הזמן החברים שלי מקבוצת חנה סנש שמרו אתי על קשר ובאו לבקר אותי. וסיפרו על המשך הלימודים שלהם במקצועות שיתאימו לקיבוץ כשיקום, וכן בלימודי עברית. באותו הזמן הייתה לי אפשרות להגר לאמריקה אבל החיידק הציוני כבר קינן בי כנראה והקשר עם החברים היה טוב, ולכן עם שחרורי מבית ההבראה חזרתי לקבוצת חנה סנש שבאותו הזמן מספרינו גדל והגיע כמעט למאה וחמישים נערים ונערות בצירוף מדריכים, ושיכנו אותנו בקומה התחתונה של מנזר בכפר הולצהוזן על יד לנדסברג ושם המתנו לתורינו לעליה, ובכדי שלא נבזו את הזמן בבטלה המשכנו בלימודי עברית, ובהשתלמות מקצועית עם מדריכים מקצועיים במסגרות וחשמל, ובמקביל עסקנו גם בפעילות ספורטיבית, אני למדתי להיות דיג היות שהמנזר שכן סמוך לנחל שבו היו דגי אלתית יצאתי עם חבר נוסף לדוג בהצלחה ניכרת. בזמן שהיינו בהולצהוזן הגיע לנו לפי מכסה שהייתה נהוגה באותם הימים סרטיפיקטים בכמות מסוימת בכדי לעלות לארץ בצורה לגאלית, אבל המדריכים שלנו בעצה אחת איתנו וויתרו על התור לטובת משפחות עם ילדים קטנים, ואנו התכוננו לעלות עם עליה ב' דהיינו העפלה. ובהמשך למסע ההעפלה שלי התברר לנו שיקשה על כל הקבוצה לעלות ביחד, ונמצא מקום רק לארבעים מאתנו להסתפח לספינת מעפילים שאמורה לחתור לכיוון הארץ בחודש פברואר 1947 התמזל מזלי ואני הייתי בין הארבעים המאושרים שהקבוצה החליטה על עלייתם בשלב ראשוני זה והיתר עלו בתקופה מאוחרת יותר עם האונייה אקסודוס.

=====

קיבוץ "הכשרה" במחנה. (מוזיאון השואה בווינגטון 74500)

בית ספר "אורט" במחנה. (מוזיאון השואה בווינגטון 74494)

רבקה וייס וחברות במחנה.
(מוזיאון השואה בווינגטון,
פריט 74498)

במטבח במחנה. (מוזיאון השואה בווינגטון 74499)

במדינת ישראל התגוררו קלרה וקלמן בתחילה בחיפה, בשכונת נוה-שאנן.
בהמשך עברו להתגורר בפתח-תקווה. קלמן עבד ב"משביר" וקלרה הייתה עקרת-בית.

יהי דף זה, זיכרון צנוע לקלרה וקלמן שיוביץ שהיו חלק ממסע הגבורה של אוניית המעפילים "אקסודוס".

יעקב וימן, צוות מורשת אקסודוס, מאי 2022

